

FEBRUARIE

EDITATE IN COLABORARE CU COMITETUL JUDEȚEAN
DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA

SUCEAVA — 600

Cunoscută și recunoscută în detaliu, pe măsură ce investigațiile științifice (cu deosebire cele arheologice), sondând în tainele trecutului, pun în lumină noi și noi informații și urme de viață materială și spirituală, existența de șase veacuri (dacă luăm în considerație numai probele scrise!), a Sucevei ni se dezvăluie din ce în ce mai pregnant, ca o semnificativă și profundă osmoză între realitate și simbol. Căci realitatea istorică a Sucevei, indiferent de determinările politice, social-economice, culturale etc., a cunoscut o perpetuă incorporare, prin ascensiune și sublimare, în eternitatea acelor simboluri majore, menite să întredină mereu vie flacăra incandescentă a demnității și dirzoniei într-o apărare neatințată, a libertății neamului românesc în vatra strămoșească, a aspirației neconținute a acestui neam spre coeziune etnică și unitate națională. Mari simboluri, vitale pentru dănuirea noastră prin vremi, s-au integrat la rindu-le, potențându-și sporindu-și virtuțile, în realitatea devenirii așezării, ca și în aceea a întregului spațiu românesc, fie că e vorba de momente aureolate de o glorioasă izbândă asupra năvălitorilor (precum cele din timpul lui Ștefan cel Mare), sau de pasnică înflorire materială și spirituală, fie, mai ales, când vicisitudinile și restrînsurile își întindeau necruțător tentaculele asupra urbei, punându-i în pericol existența propriu-zisă și, ipso facto, valențele de veritabilă coloană de rezistență românească în fața stihțiilor dezolante ale istoriei, revărsate, unciori concomitent, din toate cele patru unghiuri ale lumii.

Scrutînd în adîncul timpului, arheologia demonstrează, cu mijloace specifice și argumente palpabile, că plaiurile Sucevei au reprezentat o permanentă vatră de viață umană, începînd de dinainte de zorile istoriei. Urmărindu-i traiectul, se observă că aceasta a străbătut toate epocile istorice, lăsîndu-ne, între altele, mărturie clovente și despre cei mai îndepărtați străbuni ai noștri geto-dacii ca și din perioadele ulterioare: a dacilor liberi, a extinderii romanității, a etnogenezei românilor, a statorniciei lor aici, chiar cînd peste ei au năvălit puhoaietele migratorilor scăpați din zăgazurile asiatice. Tradiția continuității și statorniciei, a legăturii indisolubile a oamenilor locului cu pămîntul străbun, se dovedește a fi (și) la Suceava îndelungată și durabilă, trînicia ei fiind deja validată în momentul cînd, la Est de Carpați, organizarea primelor formațiuni statale românești se înfăptuie în virtutea conștiinței de sine a unui popor decis să-și joace pînă la capăt rolul istoric, în pofida oricărui opreliști și imixțiuni.

Este indubitabil astăzi că formarea statului feudal românesc Moldova s-a realizat concomitent cu transformarea Sucevei în țară cu atribuții economice și strategice, plasat la confluența unor importante căi comerciale din Europa răsăriteană, iar stabilirea capitalei statului aici (după succesivele reședințe de la Bana și Siret) în vederea o genială opțiune, bazată pe particularități strategice, care avea să facă epocă în istoria poporului nostru și chiar a întregii Europe. Primul act de cancelarie (păstrat) emis în urmă cu 600 de ani (10 februarie 1388) de cel dintîi voievod rezident la Suceava, Petru I Mușat, are, dincolo de funcționalitatea lui practică imediată, sensuri mult mai semnificative, atînd peste veacuri, existența unui stat feudal românesc deplin cristalizat, puternic și înfloritor. De acum înainte, vreme de aproape două secole, Suceava îi revine misiunea de inimă fierbinte și creier lucid al Moldovei feudale. Are o semnificație cu totul aparte faptul că Moldova medievală a înregistrat apogeele înălțării sale sub toate aspectele, impunîndu-se în fața lumii ca o stăvilă de neclintit în calea celei mai puternice forțe militare a timpului (Imperiul Otoman), cînd, după stabilitatea din vremea lui Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, preluînd și continuînd politica de consolidare internă a bunicului său, își urzea aici, la Suceava, planurile (politice, diplomatice, strategice, economice, culturale) și tot de aici pornea spre a le da consistență de fapte durabile, destinate să străbată peste veacuri și să devină simboluri nepieritoare pentru destinul neamului românesc. Și nu este, oare, la fel de semnificativ faptul că Cetatea de Scaun, supusă la atîtea asedii covârșitoare, nu și-a deschis niciodată (prin luptă) porțile în fața inamicului?!

(continuare în pag. 11)

P. B.

Elena GRECULESEI :

„Bucovineancă”

De numele Suceava

Nu-i bate în fîrmuri talazul de mare —
Ei bine, ea nu are fîrmuri!
Nu-i urcă nici holdele pînă pe creasta
Încercînată a munților.
Numai păstorii, alături de codrul,
Deasupra lor cerul
Și-n toate o liniște-n veac risipindu-se.

Nu are nici avîntatele turnuri
De prin fînturi cu gotice nume.
Zidurile ei sînt parcă fînețe
Nepăsătoare de umbra întipărită
Pe tencuiala albastră
În care locuiesc solitar
În neadormite vise țururi.

George BODEA

— Abia ai revenit dintr-o lungă călătorie: ce se știe despre Bucovina în lumea mare? Printre oamenii cu care ai avut contacte culturale ai întâlnit și bucovineni?

— Desigur. L-am cunoscut cu ani în urmă pe istoricul Alexandru Randa, profesor universitar, doctor honoris, cauza la Universitatea din Salamanca, autor a unor valoroase lucrări despre lumea tracă, despre istoria medievală a Transilvaniei, care se trăgea dintr-o veche familie domnească. Ultimii ani ai vieții și i-a consacrat unei trilogii despre Cantacuzini. Se bucura de notorietate în Germania și Spania, a ținut prelegeri și conferințe la mai multe universități; a alcătuit o istorie universală în cinci volume, o contribuție de mare valoare, care va rămîne în analele culturii. Într-o eroazieră ce-am făcut-o împreună prin arhipelagul Balaearelor, evoca adesea meleagurile Bucovinei și lumea în care a trăit. De altfel, un văr de-al său, scriitorul Gregor von Rezzori, avea să-l înfrîșeze sub chipul unui personaj, într-un roman a cărui acțiune se petrece în Bucovina.

— Unde l-ai cunoscut pe Gregor von Rezzori?

— Cu prilejul lansării cărții sale *Memoriile unui nechibzuit*, la Milano. Atunci am stabilit să ne vedem acasă la dînsul, la Donini, lângă Florența. L-am vizitat într-o zi de toamnă și i-am luat un amănunțiu interviu pe care l-am tipărit în volumul *Carăbii dincolo de orizont*. Tatăl lui Gregor von Rezzori

americană și cea sud-est-europeană. Se vorbea despre vigore și prospective, în sensul descoperirii unui nou „continent literar”. Ca să fim la obiect, ați înțeles, în Europa, succese literare echivalente unor, să zicem, „Generația armatei marte”, a albanezului Ismail Kadare sau „Jocul cu moartea”, a lui Zaharia

zatori români și Marquez, a cărui notorietate se datorește în bună măsură faptului că, format în Europa, și-a însușit tehnici moderne de creare a unor universuri pentru noi exotice. Nu cunosc literatura albaneză ca să-mi pot da seama de importanța cărții lui Ismail Kadare, tot așa cum nu pot să-mi dau seama dacă Zaharia Stancu ar fi putut, în condiții favorabile, lansat pe o piață de carte străină, să stabilească performanțe deosebite. Succesul literar nu depinde de importanța autorilor și de originalitatea lor, ci de interesele industriei cărții (publicitate, concursuri și premii, conflicte spectaculoase, seriile de televiziune, filme care ecranizează opere literare etc.).

— Mai e și norocul.

— De acord: norocul, întâmplarea, momentul propice unei lansări, conjurația confratilor, necesitatea politică etc. În Spania, un veritabil succes de critică și literatură l-a avut scriitorul catalan Pere Gimferrer a cărui carte intitulată

(continuare în pag. 14)

Interviu conceput de
Alex. RUDEANU

BUCOVINENI ÎN ZĂRILE LUMII

Interviu cu scriitorul TRAIAN FILIP

a lucrat în domeniul patrimoniului național și s-a îngrijit de monumentele de artă feudală din Bucovina, cunoscîndu-l pe Iorga, cu care a avut o confruntare. Marele istoric era împotriva arbitrarilor intervențiilor și restaurărilor practice pe vremea imperiului austro-ungar, care denaturau aspectul original al unor carodopere de arhitectură românească.

— În discuțiile literare pe plan mondial, la un moment dat s-a făcut o apropiere între literatura sud-

Slavica, ambelor traduse în multe limbi?

— Apropierile ce se fac între literaturile latine sunt mai adesea prilejuri de reliefare a contrastelor decît a asemărilor. Literatura română, ca tematică, structură, profunzime este o literatură evoluată și rafinată. Ea nu se poate confunda cu literaturile „balcanice” și este sub toate raporturile la nivelul literaturilor clasice. Se pot distinge unele tangente, unele influențe delimitate scotocite între diferențe pro-

spate, blindă, parola. Și din spate, grăbit, zarul cel rostogolit.

Unii au crezut că ar fi un război. Dacă și de ce. Dacă și unde. Atît de ușor se despuie de pe case varul, atît de mult se cercetau cuvintele, atît de amărâ se făcea dimineața și atît de însingurat era locul, încît orice lucru devenea un alb medicament.

Unii au crezut că ar fi un sentiment.

Victor Traian RUSU

A PRIVI

Un sentiment

Unii au crezut că ar fi o culoare. Atît de uriasă era plătirea ei, aproape ca aceea a unui vapor frumos, plin de șampanie și de aur, îndepărtîndu-se de un fîrm și apropiindu-se de alt fîrm. Atît de ascuns: era luptătorul în spatele steagului alb și atît de zălărnice povara armelor sale de lemn, atît de rece sămînta de aur, încît încolțeau flori de sare în urma

femeilor și peste vorbire se trîneau obloane, ca și peste umire.

Unii au crezut că ar fi o mireasă. Atît de încet se dechideau pumnul lăsînd-o să zboare. Și mai era luvul acelei încăperi unde întrebarea se lungea moale în scaun, de nici o boală atînsă, de nici un verb cuprînsă, de nici un adevăr invinsă. În timp ce în palma ferestrei se oglindea mai departe balul, în

timp ce roțile dansului aruncau mai departe amantii prin gări, în timp ce numărul de toți părăsîți iese mai departe cîștigător.

Unii au crezut că ar fi o durere, cerînd să li se vindece, rugînd să li se ia. Cei de curînd veniți, deopotrivă cu cei din tîldeaură priveau la stînga și nu cunosteau, priveau la dreapta și nu cunosteau, priveau înainte și nu cunosteau. Și din spate, duios, viscolul. Și din

autograf

ARTUR SILVESTRI

Din vremea lui Petru Rareș

Într-o margine de sat moldav, la Rîșca, mai jos de Fălticeni, pe unde toamna își întinde, peste dealuri, culorile arămii și lasă, în vîrtejuri, frunzele de bronz să se împrăștie, se află de mai bine de cinci veacuri o așezare de cărturari, închisă, ca și alte, de fortificații înalte, căci vremurile vitrege obligau pe români să se păstreze în puritatea lor de popor demn și cu simțul universului la adăpost de istoria adesea incendiată. Pe aci, prin Țara de Sus, oamenii care se gospodăresc după legile străvechi aproape ritualnice, vorbesc românește cu o intonație cîntată și molcomă, și vocabularul lor se arată a fi pur, arătînd vechime și o noblete fundamentală de stirpe cu înălțime a gîndului și a sentimentelor. Acești sadovenieni, a căror poezie a graiului este spontană ca și natura și deopotrivă rămasă din straturile de civilizație fără prea multe documente scrise însă cu document oral, nu s-au exercitat doar în astfel de neteziri de cuvînt clasicist, ci au fost, în ordinea artelor, zugrăvi, zidari, sculptori și xilografuri. E o cultură completă aceasta, cuprinzînd toate artele și făcînd legătura lumii populare cu aceea cultă, de unde, mai apoi, se va ordona, ca într-o sinteză cu aparență de miracol, o creație a cărei tradiție e, prin componenta țărănească, străveche și riguroasă.

Cînd, pe la 1524, la Rîșca se opri, pentru cîteva zile, Petru al Răreșoaiiei, fiu al lui Ștefan și voievod al Moldovei, zidurile înălțate aci (din vremuri care se zice că fuseseră ale lui Bogdan, cel dintîi domnitor) se năruiseră și Vodă hotărî să înalțe acestea la loc și să se pună altă piatră de temelie peste ceea ce fusese odată fundație pentru un loc de popas domnesc. Rîșca deveni astfel o ctitorie a unui voievod care dădu numele lui unei epoci în istoria culturii române, și repeziunea cu care aceste ziduri se înălțară ne arată că, poate, voievodul pusese în aceasta și alt gînd decît cel pe care îl scosese la lumină. Orișicum ar fi, aci, la Rîșca, se retrăgeau cîteodată cronicarul lui Rareș, anume Macarie, știutor de istorie bizantină și acela care, pe la jumătatea secolului al XVI-lea fusese începător de școală literară moldavă și cel dintîi care aduse la cunoștința lumii românești peceata unui Bizanț încă viu. Cine posedă atît de rara putere de a închipui vremi defuncte și de a resuscita cu gîndul timpuri vechi, îl poate imagina pe Macarie pășind pe sub portaluri și apoi așezîndu-se într-un cerdac de lemn, ascuțindu-și pana și înnuînd-o în călimară, însemnînd pe hîrtie de pergament și uscînd literele cu cenușă, spre a se lăsa, în fine, în voia visării, privind imensele fresee exterioare pe care zidurile de la Rîșca le primiseră, în acei ani, ca o cronică pictată a unei istorii unde românii știuseră să introducă și parabola vieții lor.

Vremurile acelea s-au dus însă pictura, alcătuită cu știință a zugrăvirii și în colorii de combinație trînică, s-au păstrat, trecînd prin câteva restaurări nestrictătoare și azi, cînd evocăm documentele care afirmă vitalitatea unei culturi, ne oprim și aci, la o margine de sat moldav, unde se conservă ceva din adîncimea unui gînd depus în culoare ca să treacă peste clipă. Cei care s-au oprit aci, spre a descifra acest mesaj cu vechime, nu sînt mulți, însă vor fi mai mulți atunci cînd Rîșca, astăzi înconjurată de schele și aflată într-un vast proces de restaurare, va căpăta o față nouă și își va regăsi, poate, armonia inițială. Această formă, care se poate acum de-abia bănuși, nu este ipotetă, ci este o certitudine întemeiată pe cercetări de amănunț și pe studii minuțioase, unde arheologia și istoria artelor și-au dat, încă o dată, mîna, și poate, peste cîteva ani, cînd vor fi 550 de ani de la cea dintîi mențiune documentară a ctitoriei de la Rîșca, încă un monument al lui Petru Rareș va fi renăscut pentru sufletul nostru însetat de legendă.

PERMANENȚE

E greu să vorbești despre o carte care ți-a marcat copilăria, e aproape dureros să desprinzi, să extragi dintr-o magmă de impresii și senzații vagi, dar profunde, pe cea definitivă, să o faci palpabilă și, deci, formulabilă. Dar atunci când textul, țesătura, plasa fascinantă și insidioasă apare și reapare, se țese și se destramă sub pulsuniile unei noi lecturi, e la fel de greu să rămii doar în spațiul lecturii, fiindcă frontiera scrișului este aproape și fiindcă „de la dorință la altă”, „a citi”, „a scrie” — cum spunea Barthes — „merge toată literatura”. E greu, deci, să scrii despre o carte dragă, dar la fel de greu este să nu luți.

O astfel de carte apărută cu vreo treizeci de ani în urmă este *Printre gene*, de Mihail Sadoveanu, volum antum, presupunând, prin urmare, o selecție a autorului; alegerea acestuia a ezitat mult, de vreme ce treisprezece volume au trebuit să dea fiecare ce era mai potrivit, pentru a se constitui această carte de „povești și povestiri pentru copii”.

Titlul trimite fără îndoială la amintire, memorie, evocare, istorisire a unor lucruri petrecute demult. Adevăratele paradisiuri sînt cele pe care le-ai pierdut, spunea Proust. Paradisul spre care se întorc aici memoria, întrezărindu-l „printre gene”, este cel de altă ori evocat și invocat de literatură: copilăria.

Cum este și firesc, protagonistul va fi, în aceste pagini, copilul; dar cel mai frecvent, copilul alcătuiește un cuplu: fie cu bunicul, fie cu bunica, fie cu Moș Costache, fie cu o vicietă (cățelul Patrocle, măgărușul Ianoș sau, pur și simplu, niște găște). Cuplul celebru al volumului și, poate al literaturii noastre pentru copii, rămîne desigur „o fetiță fantastică și un cățel ciudat”, Lizuca și Patrocle, care reiau, refac aventura Scufitei-Roșii, a lui Hânsel și Gretel de traversare a pădurii, într-o experiență fericită.

Copilăria și domeniul ei privilegiat presupun cu necesitate „raul” neîndoielnic, solid, ușor recunoscut al operei sadoveniene, și anume, natura, scenă și sursă de întâmplări fericite și fermecătoare (*Dumbrava minunată*), sau sursă de consolare în împrejurări triste (*Un om năcăjit*, *Povestea cu privighetoarea*) și, mai ales, sursă uriașă de senzații, percepții din cele mai delicate și mai persistente în același timp. Raiul sadovenian, așa cum ne rămîne el dintr-o carte de căpătii a copilăriei, nu comportă numai natura în splendoarea și desăvîrșirea ei, ci și povestea, coordonată esențială a copilăriei.

Ușoara somnie fericită

Se povestește mult în cărțile lui Sadoveanu; se povestește cu plăcere, cu vocație, cu abandon, cu haz, cu deliciu, se povestește cu sentimentul esențialului și al primordialului, al misterului. Se povestește mult și în *Printre gene*. Nici o poveste prezentă în volum nu cunoaște însă incipitul clasic „A fost odată ca niciodată”, deoarece povestea lui Sadoveanu nu ignoră ceremonialul spunerii, istorisirii (mai rar al citirii) ei, ci, dimpotrivă, îl prilejuiește și îl privilegiază în așa fel încît cum se povestește este mai important decît ce se povestește: „Fără să fi înțeles ceva am rămas fericit și înfricoșat ca sub semnul unui ritual magic” (*Părul din ograda bunicii* p. 53). Sau: „...eu însă nu-mi amintesc nimic. Știu numai c-o ascultam (povestea n.n.) cu umire și înfricoșare” (*Moș Crăciun* p. 20).

Povestitorii cunosc în această carte ipostaze clasice, dar și neașteptate (bunicul, bunica, Moș

Costache, Domnul Trandafir, naratorul, un tovarăș de vîntoare, copiii povestindu-și unii altora sau, mai puțin obișnuit, un copil povestindu-i naratorului), fiind de vîrste și condiții diferite, alcătuiind un cuplu fericit cu ascultătorii lor. Momentul povestirii, al istorisirii, al citirii este aproape nelipsit în volum. El atrage cu sine o stare rară, de grație am putea spune, la a cărei înfiripare contribuie uneori „foșnet”, „șopot”, „freamăt”, „șoptit”, „mireasma pipărată de busuoc”, „cîntatul”, „mingîiatul mamei”, „înfașurarea scroasă, atentă, tainică a femeilor”, un „debit misterios al povestitoareii”, gustul perelor și promisiunea mustului lor, multitudinea de senzații și percepții care fac aproape inutilă povestirea ca fabulă, fiind substituită ei preaplin; pentru narator tot ce a rămas din povestea auzită, în copilărie, sub *Părul din ograda bunicii*, „cu toate ciocănițiile în subconștient”, nu sînt fapte și figuri, ci acest regal senzitiv proustian, provocator de fericire și înfricoșare.

Starea aceasta rară e numită uneori fericire, fiindcă, oricît ar părea de neașteptat, există în amintirile adultului despre copilărie, cu tot ce cuprinde ea, o căutare, o retrăire a fericirii; se vorbește undeva de „cel dinții ceas fericit de care-mi pot aduce aminte”, altundeva de „cel mai mare și mai fericit eveniment al vieții”. Textul pare a se țese în așa fel încît cuvîntul „fericit” sau absența lui, golul pe care aceasta o lasă (în *Un om năcăjit*, *Povestea cu privighetoarea*, *Printre gene*) să devină simbul, miezul în jurul căruia se rotește învelindu-l și descoperindu-l celelalte cuvinte.

Dar starea aceasta rară e altori mai complicată, mai bogată decît fericirea. Ea este, așa cum o formulează naratorul, „o ușoară somnie fericită”, stare ce pare emblematică pentru această carte din copilărie, despre copilărie, încercîndu-se cu un amalgam de senzații, cu o binefăcătoare confuzie între vis și realitate, cotidian și fantastic, copilărie și memorie, povestit și poveste.

Muguraș CONSTANTINESCU

TRANSPARENȚE

Întoarcerea simbolului

Să lășăm la o parte faptul că acea lume este inventată numai pentru folosire privată și respectă rigora de tuturor legilor de la fizica sistemului solar încoace.

O copie miniată și o dovadă concretă de orgoliu excesiv. Totul începe și trebuie aici (cu excepția sinonimiei sau confuziei care ar naște un fel de implozie? gaură neagră?) pentru a sublinia starea de agregare inițială.

Simbolul a dobîndit sangvinitate prin simpatie.

Într-o ipotetică desfășurare, vine întii ariciul prieten trist petrecînd parca un hiatus al forței demiurgice.

Rămîne încă nebulosă scena primei lui participări la actul fundamental și motivarea investițiilor.

Ne scapă jumătate din înțeles. O legătură afectivă cu determinanții obscure i-a subliniat prima întâlnire cu mine.

După aceea ne-am chemat întotdeauna eliberați de balastul unor complezențe, iar dialogul nostru este poem și noi am repetat în metafore ritul esențial al oricărei întemeieri.

Explicație. Dacă avem fiecare puterea (tu mi-ai dat-o?) de a crea lumea și pe tine odată cu ea și așa se naște sensul echilibrului, trebuie să despart binele de rău.

Prin urmare și eu o să te apăr. Din nou sensurile se vor amesteca.

Nu trebuie căutată prăpastia, dar mă vei chema la marginea ei să dezlegăm metafora întinderii pămîntului sub picioare.

A doua treaptă fantastică este veghea mea de arici asupra somnului și a visului tău de om.

A treia vine mai tîrziu și încă nu știm nimic despre ea.

*

Uneori ziua se repede la tine opresivă și abisală.

Înainte de somn gîndul trebuie să spulbere granițele interioare și sistemul concentrațional al pozițiilor impuse prăbușește sub lovitură meritată.

Animalele nu plîng ca să curățăm cerul și pămîntul indiferent de originea lor mitică.

Repaosal se împarte între povestea terminată și cea care începe.

Cum îmi reiau disciplinat poziția fetală, ariciul mi se strecoară la mijloc și oftează.

Se simte cum îl dor țepii.

Modelul e unic și ziua culisează lent spre locas.

La despărțire vom ști din nou că important e să credem cu tărie definitivă unul în existența celuilalt.

M. TINESCU

Incertitudini magnetice

1. Dans de lilieci la o nuntă de lămpi din ceasornicele morților tineri sunetele rupindu-se-n noduri de trestie; într-o biruință a ploii mi s-a oxidat armura, auzi cum troznesc vocalele amiezii cînd încep să-ți acoperi cu ochi-mi toate cele o mic de puncte cardinale!

2. (cu care tăcări mă vor răscumpăra cîntărețelor morții?) o, cină în care ne mîncăm cîntecul!... într-un mormînt de sticlă pîindu-mă îți va fi pururi aproape surisul-mi (e-atît de frig în mine, nu mă mai pot locui...)

3. cu pietrele voastre lovindu-l să-l scoateți din cetate, anahoreții vor pieri în ultima iluminare. (revelația nu se poate transmite!) — să repare mașinara de făcut vid știe numai poetul...

4. marginea acestei nopți ochiul meu mărturie multă pe o fierbinte trădare, înfășurat în spaima solilor, în somnul de lemn al fîntîni pe sine se mistuie căptușind noaptea cu fulger verde, — soldat tirindu-se printre rănite litere (în trupul scrisorii tale aud scripeții focului, dangăte mov: pleoapele tale, în iriși, furtună de fluturi...)

5. trimite-ne să curgem împreună (nu-i nimic dacă în palmă stăruie afurisitul semn)... cărunt urli lupii cu flăcări pe coamă schiopătează tîrziu pe prispe cupele-s sparte în miinile acelor ce mă vor ascunde-n lemn... cu răbdarea în brațe aștept, pe fereastra ta ning spaime, (î se face urit rîni în cui) rugina urcă-n sigle; și hymece-mi spâl miinile; dintr-un jîl de corneală-ți trimit acest împăturit strigat: scrisoare către mîreasa nimănu...)

6. ...și acum, epifania mea de fum, ești incredințez păcatul, în cel zămislit din flori (știe acum tot satul) mamă-mi este anathema, tată — iulian apostatul...

7. tu mă acoperi cu cuvinte eu te descopăr cu tăcări niciodată rîvind marginile... pentru o licitație de rîni ne primenim

din fiecare respirație se năruie o aminată poveste

nici un cuvînt nu mă primește, la poarta cetății stau trist asemeni tuturor pietrelor... (sînt aici, dezbrăcîndu-mi memoria de frig lîngă acest trandafir-vînd dimineața din toate venele sale deschise...)

8. ...în tempo de vals mi se ascut cușitele, gresia curge în oclinda subțire cu răbdarea ierbiu lăsată din osul ceasornicului ținăr... (tu mă acoperi cu ape / cu pleoape, cu lespezi năruite-n inscripții, umbra părului tău imbracă-n eclipsă jumătate din mirabilia europă (...)) P.S. hamali somnoroși din ochiul meu în marfare aruncă idolate icoane...

9. tu ești erinul din mîna arhanghelului căptușind cu miresme bunevestirile.

10. eu — un strunț făvînd puncte de abur după o frază neînecută...

Constantin HREHOR

DICTIONAR (LX)

Labiș, Nicolae (n. 2. XII. 1933, Poiana Mărului — Mălini — m. 22. XII. 1956, București), poet. Studii secundare la Liceul „Nicu Gane” din Fălceni și la Iași (1947—1951). Absolvent al Școlii de Literatură „Mihail Eminescu” din București (1954). Redactor la „Contemporanul” și „Gazeta literară” (1954—1956). Debutăază cu poezia „școlărească” „Fii dirz și lupta, Nicolae”, în revista „lașul nou”, decembrie 1950. Debut editorial cu volumul de poezii „Primele iubiri”, 1956.

Volumele publicate (reedități): *Primele iubiri*, versuri, București, Editura Tineretului, 1956; *Puiul de cerb*, Poem pentru copii, București, Editura Tineretului, 1956; *Lupta cu ineria*, versuri, prefață de Geo Bogza, București, Editura Tineretului, 1958; *Primele iubiri*, versuri, București, E.P.L., 1962; *Păcălici și Tîrdaș*, versuri pentru copii, București, Editura Tineretului, 1963 — ediția a II-a, București, Editura Ion Creangă, 1977; *Anotimpurile* (versuri), București, Editura Tineretului, 1964; *Moartea căprioarei*, versuri, prefață de Gh. Tomozei, București, E.P.L., 1964; *Versuri*, cuvînt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Tineretului, 1964 (Cele mai frumoase poezii); *Albatrosul ucis*, versuri, ediție îngrijită, cu postfață de Gh. Tomozei, București, E.P.L., 1966; *Scufița roșie*, *Poveste despre prietenie*, poem, București, Editura Tineretului, 1967; *Poezii*, București, Editura Tineretului, 1968; *Moartea căprioarei*, București, Editura Tineretului, 1969 (Biblioteca școlară); *Serisoure mamei*, versuri pentru copii, București, Editura Tineretului, 1969; *Poezii*, studiu introductiv de Virgil Cufitaru, Iași, Editura Junimea, 1971; *Sînt spiritul a-dincurilor*, ediție comentată de Gh. Tomozei, București, Editura Albatros, 1971; *Virsa de bronz*, poezii, ediție îngrijită și prefață de Gh. Tomozei, București, Editura Militară, 1971; *Primele iubiri — Premieres amours* (Ediție bilingvă), traducere din limba română de A. G. Băeșteanu, cuvînt introductiv de Tudor Vianu, București, Editura Eminescu, 1974; *Poezii*, antologie, postfață și bibliografie de Voicu Bagariu, București, Editura Minerva, 1976; *Descoperirea chipurilor*, antologie și prefață de Virgil Cufitaru, Iași, Editura Junimea, 1982; *Poezii*, cu o precuvîntare de George Călinescu, București, Editura Cartea Românească, 1984; *Poezii*, Ediție îngrijită de Antoaneta Tănăsescu, București, Editura Albatros, 1985.

Dispărut tragic la primele înmuguriri ale unui talent liric deosebit, „Labiș a grăbit reîntîlnirea poeziei noastre de după război cu căile de acces la tradițiile clasice” (Gh. Tomozei). Eugen Simion și-a intitulat medalionul dedicat poetului în *Scriitorii români de azi*, metaforic și sugestiv: *Buzduganul unei generații* (al generației '60 n.n.). La moartea poetului, G. Călinescu a scris în *Contemporanul* o emoționantă și „profetică” tabletă, remarcînd, între altele: „E o poezie juvenilă aceasta, dar nu de începător, căci mai multă stăpînire a mijloacelor de expresie, o mai deplină virtuozitate nici nu se pot închipui fără spaima unui artificiu care să atenuze farmecul spontaneității. Timpul va da, probabil, acestui meteor o scilpire și mai profundă”. Lui Labiș și poeziei sale i-au fost consacrate numeroase volume și studii, opera sa fiind „clasicizată” în manualele școlare, în lucrările de istorie a literaturii contemporane. „Ceea ce-l situează pe Labiș în fruntea generației sale nu este nici comunitatea tematică, nici expresia unei conștiințe care caută semnificațiile dincolo de aparențe și care face din sinceritate marea lege a poeziei, ci descoperirea, mai bine zis redescoperirea practică, alături de simplă, a primatului liricului asupra epicului” (*Literatura română contemporană*, I. Poezia).

Referințe critice (selectiv): *Nicolae Labiș, album memorial editat de Secolul 20*, București, 1987; Tomozei, Gh.: *Urmele poetului Labiș* (biografie), București, Editura Sport-Turism, 1985; Bălu, Ion: *Nicolae Labiș*, monografie, București, Editura Albatros, 1982; Tomozei, Gh.: *Moartea unui poet* (Nicolae Labiș), București, Editura Cartea Românească, 1972; Bițan, Ștefan: *Labiș — albatrosul ucis*, Cluj, Editura Dacia, 1970; Alexiu, Lucian: *Ideografii lirice contemporane*, Timișoara, Editura Facla, 1977, p. 24—26; Bărbulescu, Simion: *Comentarii critice*, București, E.P.L., 1960, p. 110—118; Dumitrescu-Bușulenga, Zoe: *Valori și echivalențe umaniste*, București, Editura Eminescu, 1973, p. 144—150; Grigurcu, Gh.: *Poezii române de azi*, București, Editura Cartea Românească, 1979, p. 108—113; *Literatura română contemporană I. Poezia*, București, Editura Academiei R.S.R., 1930, p. 278—285; *Literatura română, Dicționar cronologic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 330, 489, 495, 533; Martin, Aurel: *Poezii contemporani*, I, București, E.P.L., 1967, p. 188—194; Martin, Mircea: *Identificări*, București, Editura Cartea Românească, 1977, p. 192—193; Micu, Dumitru: *Periplu*, București, Editura Cartea Românească, 1974, p. 237—291; Oarțășu, Ion: *Prezențe poetice*,

București, E.P.L., 1968, p. 151—157; Oprea, Al.: *Incidențe critice*, București, Editura Eminescu, 1975, p. 103—110; Piru, Al.: *Poezia românească contemporană*, 1950—1975, vol. 2, București, Editura Eminescu, 1975, p. 64—68; Regman, Cornel: *Cărți, autori, tendințe*, București, E.P.L., 1968, p. 117—181; Simion, Eugen: *Scriitorii români de azi*, vol. I, București, Editura Cartea Românească, 1974, p. 112—118; Ștefănescu, Alex.: *Preliudiu*, București, Editura Cartea Românească, 1977, p. 63—69; Tohăneanu, G. I.: *Dincolo de cuvînt*, studii de stilistică și versificație, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976, p. 196—200; Tomuș, Mircea: *Istorie literară și poezie*, Timișoara, Editura Facla, 1974, p. 210—214;

Lazu, Grigore N. (n. 1845, Cernăuți — m. 19. IV. 1898), poet, traducător. Studii secundare la Cernăuți și Botoșani. Funcționar la Tribunalul din Botoșani (practicant, împreună cu Mihail Eminescu) și la Iași, Avocat și judecător în județul Neamț.

Volumele publicate: *Adevărul asupra poeziei d-lui Gh. Coșbuc*, *Răspuns „Românului literar”*, Iași, Tip. Popovici, 1893; *151 traduceri libere și imitațiuni de poezii antice și moderne din Orient și Occident*, vol. 1 și 2, prefață de A. D. Xenopol, Iași, Editura Șaraga, 1894; *Ultimo raze* (poezii), București, 1897.

Un oarecare ecou în epocă i-au avut „traducerile și imitațiunile” de poezii străine, realizate cu destulă aplicație lingvistică și har artistic. Poeziile originale din volumul *Ultimo raze* sînt fără valoare artistică. Istoriile literare îl rețin pe Grigore N. Lazu și pentru acuzațiile nedrepte de plagiat aduse lui G. Coșbuc. A desfășurat și o fructuoasă activitate culturală în cadrul Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina.

Referințe critice (selectiv): Bănățeanu, Tancred: „Erkonig” în *folclorul românesc?* — în Revista Fundațiilor, XI, 1944, p. 4; Ciopraga, Constantin: *Calistrat Hogas*, București, E.S.P.L.A., 1950, p. 55—56; E. volceanu, D.: „Evolucianism” d-lui Grigore N. Lazu — în *Convorbiri literare*, XXVII, 1894, p. 12; Grim, P.: *Traduceri și imitațiuni românești după literatura engleză — în Dacoromania*, Cluj, III, 1922—1923; Kirileanu, G. T.: *Correspondență*, București, Editura Minerva, 1977, p. 500—501; *Dicționarul literaturii române de la origini pînă la 1900*; București, Editura Academiei R.S.R., 1979, p. 491; Ungureanu, G.: *Istoricul avocaturii în Moldavia*, I, Iași, Tip. Terek, 1933, p. 215.

Ion PINZARU

SILVIA KAPULIKIAN (R.S.S. Armeana)

POETII

Memoriei lui Garcia Lorca

Lăsați poezii să cuvinte!
Nu aruncați cu piatra-n ei
Aceasta doar sămînța istovește
Și nu devine rod.
Izvoru-nvins de pietre, cu mîhnire
Se-ntoarge, iarăși, în pămînt.
Lăsați poezii să cuvinte!
Ei doar apar, arar, la cite-un veac
Și-adună-n ei
Înțelepciunea tuturor celor
Ce-au viețuit pînă la dinșul
Și a celor ce-ar veni
După ce-ar trece ei.
Cuvîntul lor e o sinteză,
Substanța densă-a ceea ce, prin ani,
Vorbiră oamenii sau tăcură;
Și-i datorii lor de a filtra acestea

Prin tainite adinci, de suflet,
În numele atîtor mii și mii de semeni.
Lăsați poezii să cuvinte!
Căci la răsîntie de veacuri,
La fel cu-antenele, primesc, transmit,
Semnale, vești
Dinspre trecut spre viitor,
Ca un mesaj
În stare să preschimbe timpul!
Lăsați poezii să cuvinte!
Prin ei, din veac în veac, de veșnicii,
Trec genele durerilor umane:
Precum scrumitele aripi ale lui Icar
Spre stele poartă cosmonauții.
Și vremii nu-i răpiți
cîntecul, visul, nebunia —
Lăsați poezii să cuvinte!

Prin graiul lor,
Neînțeles de simplu, uneori,
Pămîntu mbătrînit va-ntineri
De versurile lor.
Ca de suflarea unor arbori,
Improspăta-se-va, de-ozon, văzduhul,
Și de-avalanșa minioaselor poeme
Se va sloboade cerul pe pămînt.
Lăsați această nuntă să se-ntimple —
Lăsați poezii să cuvinte!
Neterminata casă
O s-o sîrșească ei, poezii,
Chiar de ar fi cu-ntîrziere,
Și necinstite socoteli vor îndrepta
Chiar de ar fi în pagubă să fie.
Căci singur doar cuvîntul refuzat
Nu va renaște niciodată.
Cuvîntul necostit, ucisul,
Se pierde pe vecie.
Și să ucizi cuvîntul e la fel
Cum ai ucide pruncul într-o mamă.
Lăsați poezii să cuvinte,
Să cuvinte lăsați-i!

În românește de
Arcadie ARBORE

CADRAN

Ion Murgeanu: „Turnul Onoarei”

Există în creația fiecărui autor care se ia în serios o permanentă căutare de înnoire a demersului artistic, de depășire a etapelor mai mult ori mai puțin rezonabile. Această preocupare se regăsește și în cazul lui Ion Murgeanu, recenta sa apariție editorială făcînd proba trecerii pragului de maturizare a poeziei și deopotrivă a poetului. Discursul liric, efect al acumularilor produse între timp, a căpătat siguranța și claritatea reușitei, cu notabile inserții de modernitate. Ceea ce îi și permite lui I. M. să declare fără emfază: „Această carte / e bine pusă-n zale / cunoaște singură deznodămîntul poveștii sale simple”.

Bine structurat și fără concesii de rutină, volumul poate fi considerat, în esența sa, o elegie a elanurilor temperate: „sunt rîul care ogîndindu-mă mă pier-

de în miile de clișuri”. Vrem să spunem că introspecția, căutarea sinelui se consumă sub faldurile unui lamento orgolios, bine temperat și nedepășind pragul acordurilor gratuite. Bineînțeles o asemenea tentație nu e scutită de nostalgia și sentimentalism, uneori ușor ironic: „Mă tem că n-am sîrșit ceva pe care să nu-l fi început”. Totul se realizează însă cu o dețășare candidă, semn al accepțării stării de fapt, dacă nu și al înțelepciunii consolatoare. Pînă și iubirea, motiv elomer, de altfel, în economia cărții, își estompează ardeentele dezlănțurii, potolindu-se ca o apă trasă spre margini: „Brațele dulci ale clipei furtive nîmănu / greierii feerici pascînd în iarba lunii / cai roșii ronțind seminte dulci.”

Tineretea, ne sfătuieste poetul, trebuie trăită la marea sa temperatură, altfel renunțările și

regretele de mai tîrziu n-au nici un efect.

Deși nedespinsă încă de plăcerea desfășurărilor debordante, poezia lui Murgeanu își reordonează de data aceasta structurile, frazarea e urmărită cuparimonie și bineînțeles în consonanță cu intenția ideatică propusă. Soliloquiile poetului (moartea, singurătatea, nimenicia, adevărul, mîndria etc.) au o puternică penetrație emotivă: „Biografia mea compune la acest pian sub stele / nici un cuvînt nu uită să cheme martori / ... nici un izvor n-am tulburat dar vina mea / e mai adîncă mai persistentă e mărturisitoare...” Confesiunea se încarcă de solemnitate. Sub scutul său salvator se derulează marile și micile spaime ale poetului, așa cum se întîmplă în aceste sensibile versuri: „Să

vină ploaia nu pot să mai aștept toți nervii ca o iarbă mi-au răsărit pe piept / sunt invadat și singur într-un ținut abstract”. Și totuși I.M. găsește suficiente resurse spre a depăși stările deprimate, chiar dacă „moartea sapă galerii în noi”, și a se elibera de capcanele solitudinii. Prin meditație, prin creație: „C-un dicționar alături învîț mitologia / zei tirani și eroi nimic mai simplu / sperînd că or să-mi fie de folos / să-mi scriu biografia pe care / de altfel nimeni nu mi-o cere”.

Cu acest volum unitar Ion Murgeanu demonstrează și își demonstrează opțiunea (probabil definitivă) pentru poezia care cultivă interogația drept punct de reper și de constant echilibru.

I. B.

Bucovineni în zările lumii

(urmăre din pag. I)

Fortuny am tradus-o în limba română și urmează să apară la Editura Univers, la începutul anului 1988. Editat succesiv în mai multe ediții, acest roman consacrat Veneției n-a depășit totuși treizeci și cinci de mii de exemplare, în țara de baștină a autorului. La noi, un singur tiraj din această carte va depăși numeric toate edițiile anterioare în limbile catalană și castiliană. În România se citește mult și cultura prinde și în suprafață și în adîncime.

— În ce stadiu se află ciclul dumneavoastră de romane inspirate din viața unor mari orașe, început, dacă nu greșim, cu „Subconștientul Veneției”?

— Nu mai știu în ce stadiu se află diferite cărți la care lucrez. Am sperat să pot termina anul acesta un roman a cărui acțiune se petrece în Spania. De fiecare dată cînd ajung aproape de sîrșit, intervin diferite obligații și întîmplări (ca astăzi, de pildă!), care mă determină să amîn încheierea romanului. Scriu pe fragmente, conturez treptat personajele, acumulez impresii și reflecții și abia apoi definesc intriga, acțiunea și interacțiunea personajelor, cronologia. Nu pot să spun, de pildă, că aș mai avea de făcut cîteva capitole sau cîteva părți. Materialul se derulează în fiecare etapă de la început pînă la sîrșit, și ultimul și cel mai greu lucru este fixarea structurilor de ansamblu. Abundența detaliilor impune concentrare, așa cum lipsa lor duce, pe parcurs, la schematicism și transparență. Prea multe personaje într-un roman complică lucrurile și atunci se ivește necesitatea restrucurării lor. Adesea un personaj prea dezvoltat modifică raporturile și semnificațiile și mă văd nevoit să-l redimensionez, trecîndu-l uneori în categoria figuranților. Ați intuit bine faptul că Subconștientul Veneției deschide un ciclu sau, mai exact, o suită de romane.

— Vă încearcă nostalgia după vremurile cînd erați ziarist la Suceava? Dacă ar fi s-o luați de la capăt, ați mai scrie romane ca melancolicul „Calypso” sau ca programaticul „Crivățul bate năpraznic”?

— Mă gîndesc nu o dată la acea perioadă importantă pentru propria mea existență. Dacă aș scrie despre ea acum desigur că aș scrie altfel. La Suceava mi-am format con-

vingerea că voi deveni scriitor, după ce, la Brașla, făcusem primele încercări de proză și poezie (desigur, la un nivel lamentabil). Tînjeam atît de mult după Suceava, după valesa șipotului și după cetate, încît am părăsit Brașla fără bilet, călătorind o parte din drum pe botul unei locomotive Pacific, prins de două ori de „echipele fulger” și sancționat pentru călătorie frauduloasă. La Suceava existau un cînaclu și cîteva tineri deosebit de înzestrați care ulterior s-au realizat și au devenit cunoscuți. Am găsit la ei înțelegere, sprijin dezinteresat și dispoziție critică. Este vorba de Vicol, Sidorovici (uneori, apărea și Camilar), Solcan, ultimul dotat cu un extraordinar spirit critic. El citea tot ce scriam, chiar și corespondența, și examina textele mele fără menajamente. Îi datorez mult, poate, chiar înclinația de mai tîrziu pentru analiza de texte, pentru istoria contemporană și calofilie. Rar am întîlnit în viața mea oameni capabili să cerce-

teze cu atîta pasiune și talent biografiile scriitorilor și ale oamenilor politici, influența lor asupra societății tradiționale. Aștept un moment prielnic pentru a-i citi romanele care, desigur, se bucură de succes de vreme ce nu se găsesc în librării. Azi, Bucovina numără mai mulți scriitori decît a avut într-un secol, și fiecare în felul lui aduce o notă originală. Dacă aș fi tînar aș începe totul de la capăt, aș găsi condiții mult mai favorabile studiului și afirmării literare decît în anii '50, cînd într-un fel scriai pentru ziar, într-alt fel scriai pentru edituri și în chip cu totul diferit cînd voiai să cucerești o soprană din corul „Ciprian Porumbescu”. Atunci voiam să fac o călătorie în China și-l admiram pe profesorul de franceză, Petroaie, care vizitase în tinerete Parisul. Călătoria era pe atunci un apanaj al aristocrației, și el reușise să ajungă pe malul Senei, deși abia își scuturase colbul de pe opinci... În ultimele decenii am văzut multe țări și orașe renumite, dar nicăieri n-am găsit țărani mai frumoși și mai înțelepți, munți și păduri mai fermecătoare decît în Bucovina.

octombrie 1987, București.

Desen de Ion Carp FLUERICI

● Anuala 87'

Expozițiile anuale ale Cenaclului Suceava al U.A.P., înscrise prin prestigiu și tradiție între evenimentele de marcă ale vieții artistice, se constituie, de fiecare dată, în reprezentative modele de afirmare a potențialului plastic existent. Manifestarea bilanțieră a anului trecut depășește, într-un fel, pronosticurile optimiste ale vizitatorilor avizați, simzele galeriei de artă din municipiu etalînd o reprezentativă ilustrare a disponibilităților creatoare ale artiștilor suceveni. Elocvent — prin modele de afirmare proprie — congruentă — prin vizibilitate devenire specifică a fiecăruia —, expoziția, unitară în diversitatea proprie, devine, la o analiză atentă, un element de referință pentru aparițiile ulterioare, referință consonantică cu nivelul general (superior) al unor astfel de manifestări. Acestor atribute li se pot adăuga și cele de (în sîrșit) găsire a unor puncte de „interes” și de „echilibru” — datorită panotării —, precum și acela de „condensare” a producției (sînt prezenți 22 de expozanți cu aproape 50 de lucrări, autoselecția intervenind, de data asta, la un nivel superior).

Centrele de interes ale expoziției se înscriu — nu numai din punctul de vedere al genurilor — în lucrările semnate de Ion Carp-Fluerici („Arlechinul” prezentat inaugurînd o nouă etapă, mult mai profundă în evoluția autorului), Mircea Irișcă, (atenueare pînă la limita „exactului”, a limbajului coloristic), Virgil Parghel (pe un traiect nou, semn-simbol), în pictură, Mircea Dăncășă (lingă o „cunoscută” „Victoria” un șir de elemente noi ce subliniază eleganta maleabilitate a sticlei) și Lucia Pușcașu (cu trecerea necesară spre tapiseria de largă respirație; stilizare proprie), în artele decorative, precum și Mărioara Pruteanu-Corluban (alegorii adînc „perfectionate” în grafică. De la aceste „locare”, la mici distanțe, dar calitativ superioare față de aparițiile anterioare, diverg Tiberiu Moruz (diafane peisaje), Traian Postolache (un fel de hiperrealism semnificativ), Eugenia Goras (restringere elaborată a paletelor), Dumitru Rusu (se resimte „amintirea” acvarelilor), Pușa Pîslaru (expresionism deosebit), Angela Pitaru-Bolnavu (redescoperirea clarității), Elena Bardă (rigurozitate compozițională și cromatică), Marcela Lărioiescu (repetiție, însă în meșteșugul autohton al tapiseriei).

Cealalți semnatari, Gabriel Baban, Dan Bartos, Anton Costin, Petre Căpraru, Daniela Gafta, Georgeta Gheorghiu propun lucrări în limita profesionalismului exact.

Jalon comparativ, „Anuala '87” demonstrează, din nou, potențialul existent, oferind punctul de plecare spre noi creații ce ar putea conferi un nou statut artelor plastice în această zonă. Materializarea plenară a promisiunilor are, astfel, un suport stabil.

Petru DRÎȘCI

● O carte despre Fălticeni*)

Trebuie s-o mărturisim: despre „Florența moldavă” a ultimului veac al mileniului nostru s-a scris (și s-a vorbit) prea puțin. Nimic nu justifică acest fals complex, dar el există și (din păcate) mai există încă sub apăsarea prejudecăților culturale, prejudecăți care consideră că existența valorilor unei așezări trebuie obligatoriu omologate de metropola culturală. Meritul lui Grigore Ilișei și al lui Ștefan S. Gorovei este de a demola aceste false idiosincrasii la o realitate culturală, care contrazice, cu teată bogăția ei de date, o falsă ierarhie a valorilor.

Fălticeni de azi, de ieri și mai ales de mîine, în urma lecturii acestui ghid, aparent turistic, ni se relevă ca o colate (în sensul grecesc), capabilă de a-și construi prezentul și viitorul, de a-și reconstitui trecutul. Meritul celor doi autori este de a fixa această așezare ca un ax al lumii („Aici a fost simburle dîntii al Tării Moldovei”), ca un nucleu de spiritualitate de la care abdicarea este imposibilă. Un oraș cu o cultură lătită străveche, care părea multă vreme mortificat de un respect și o religiozitate tradiționalistă, ne apare în urma lecturii acestei cărți drept o citadelă vie a muncii și a culturii în deplin consens cu secolul („Locuri ale „mirabilei seminte”, „Amintirile unei străzi”, „Zăcămintele spirituale”, „Drumuri ale victoriei”). Cartea lui Grigore Ilișei și a lui Ștefan S. Gorovei ne restitue, în același timp, Fălticeni trecuți și viitori, adică eterni, față încă un motiv pentru a le multumi.

Dan DAMIAN

*) Gr. Ilișei și Ștefan S. Gorovei: „Fălticeni”, Mic îndreptar turistic, Editura Sport-Turism, 1987.

● Schimb de experiență

Cenaclurile din Suceava și Botoșani, ale Uniunii Scriitorilor au avut recent obișnuitul schimb de experiență anual, de data aceasta în județul Botoșani. Sezătorile literare organizate în comuna Pomiria și în orașul Dorchoi, în fața unui numeros public, vizitele în instituții de cultură, precum și dezbaterile privind viitoarea colaborare a celor două cenacluri au constituit substanța întîlnirii dintre scriitorii suceveni și botoșăneni. La manifestări au luat parte Lazăr Băciucu, secretar al Comitetului Județean Botoșani al Partidului Comunist Român, Alexandru Toma, Gheorghe Jancă, președinți ai comitetelor județene de cultură și educație socialistă Suceava și Botoșani, Marcel Mureșeanu, Dumitru Tișanțuc, secretari ai cenaclurilor din Suceava și Botoșani și un grup de poeți, prozatori și critici literari din ambele județe. (D.M.)

REALIZATORI : Ion BELDEANU, George DAMIAN, Viorel DARJA, Ion CARP FLUERICI, Mihail IORDACHE, Gh. LUPU, Marcel MUREȘEANU, Ion PARANICI, Victor Traian RUSU, Mircea TINESCU, Alexandru TOMA

Secretariat : Eugen DIMITRIU
Tehnoredactare : Valentin MILICI
Comitetul județean de cultură și educație socialistă Suceava
Str. Mihai Viteazul nr. 48